

ค่าเงินเยนอ่อนค่า ต่ำที่สุดในรอบกว่า 2 ทศวรรษ... ส่งออกไทยไปญี่ปุ่น หดตัว 0.6%

เงินเยนของญี่ปุ่นอ่อนค่าต่ำสุดในรอบกว่า 24 ปี ทำให้การนำเข้าสินค้าของญี่ปุ่น มีราคาสูงขึ้นโดยเปรียบเทียบ ส่งผลกระทบต่อการส่งออกของไทยอย่างจำกัด เนื่องด้วยแรงขับเคลื่อนจากเศรษฐกิจญี่ปุ่นที่คาดว่าจะเติบโตร้อยละ 2.1 ในปีนี้ ประกอบกับสินค้าไทยกว่าร้อยละ 80 เป็นสินค้าบริโภคและสินค้าเพื่อการผลิตที่ จำเป็น ส่วนอีกร้อยละ 20 เป็นสินค้าฟุ่มเฟือยที่ผู้บริโภคอาจชะลอการซื้อออกไป อีกทั้งค่าเงินบาทของไทยเสียเปรียบคู่แข่งในเอเชีย รวมแล้วทำให้สินค้าไทยเสีย ประโยชน์ 500-800 ล้านดอลลาร์ฯ การส่งออกไทยไปญี่ปุ่นตลอดปี 2565 หด ตัวร้อยละ 0.6 ขณะที่ ผลทางอ้อมอาจส่งผลให้การนำเข้าไทยจากญี่ปุ่นได้ประโยชน์ ส่วนใหญ่เป็นสินค้าขั้กลางเพื่อการผลิต อาทิ เครื่องจักรกล เครื่องจักรไฟฟ้า เคมีภัณฑ์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ ผลบวกดังกล่าวหนุนให้มูลค่านำเข้า ช่วงที่เหลือของปีเร่งตัว แต่ด้วยฐานที่สูงในปีก่อนทำให้การนำเข้าปี 2565 ขยายตัวเพียงร้อยละ 0.4 โดยสุทธิแล้วปีนี้ไทยยังคงขาดดุลการค้ากับญี่ปุ่นที่ ราว 1.0 หมื่นล้านดอลลาร์ฯ ทั้งนี้ ผลกระทบดังกล่าวยังขึ้นอยู่กับสกุลเงินที่ใช้ ชำระค่าสินค้านำเข้าระหว่างไทย-ญี่ปุ่นด้วย ซึ่งราวครึ่งหนึ่งของนำเข้าและส่งออก ยังคงชำระด้วยสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐฯ

เงินเยนอ่อนค่าทำทลายส่งออกไทยไปญี่ปุ่นแข่งขันสูง

สถานการณ์ค่าเงินเยนของญี่ปุ่นอ่อนค่าลงเรื่อยๆ จนแตะสถิติต่ำสุดในรอบกว่า 24 ปี อยู่ที่ระดับ 136.24 เยนต่อ ดอลลาร์ฯ (22 มิถุนายน 2565) ลดลงจากร้อยละ 17.1 เมื่อเทียบกับช่วงต้นปี 2565 โดยค่าเงินเยนอ่อนค่ามากที่สุดในบรรดา สกุลเงินหลักของโลกก็ยังมีสัญญาณอ่อนค่าต่อเนื่องตลอดปี จากแรงกดดันการแข็งค่าของเงินดอลลาร์ฯ ท่ามกลาง เศรษฐกิจญี่ปุ่นที่กำลังเผชิญแรงกดดันเงินเฟ้อในประเทศที่ปรับตัวสูงสุดในรอบเกือบ 7 ปี อยู่ที่ร้อยละ 2.5 ในเดือนเมษายน 2565 ซึ่งการอ่อนค่าของเงินเยนยิ่งซ้ำเติมการนำเข้าสินค้าเข้ามาจำหน่ายในประเทศมีราคาเร่งตัวขึ้นอีกจะเห็นได้จากดัชนีราคาสินค้านำเข้า ของญี่ปุ่น (Import Price Index: ImPI) เร่งตัวต่อเนื่องมาอยู่ที่ 167.2 ในเดือนพฤษภาคม หรือเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 43.3

ดังนั้น การอ่อนค่าของเงินเยนกระทบโดยตรงต่อ คู่ค้าญี่ปุ่นรวมถึงไทย เนื่องจากญี่ปุ่นต้องเผชิญราคา สินค้านำเข้าสูงขึ้นตามระดับการอ่อนค่าของเงินเยนตลอดปีนี้ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย มองว่า ระดับผลกระทบขึ้นอยู่กับ ความจำเป็นของสินค้าที่ผู้นำเข้าญี่ปุ่นต้องพิจารณาจากคู่ค้าแต่ละประเทศ กลุ่มที่ 1 กระทบมาก: สินค้าฟุ่มเฟือยที่มีราคา สูงอยู่แล้วยังมีราคาสูงขึ้นตามค่าเงินเยนที่อ่อนค่า ผู้บริโภคอาจชะลอการซื้อออกไป อาทิ สมาร์ทโฟน โน้ตบุ๊ก เสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋า ยาสูบ เพอร์นิเจอร์ ของเล่น ไวน์ รถยนต์ เครื่องประดับ เครื่องสำอาง เครื่องใช้ไฟฟ้า กลุ่มที่ 2 กระทบ ปานกลาง: สินค้าจำเป็นในการบริโภคแม้มีราคาสูงแต่ผู้บริโภคจะรับภาระนี้ไว้ อาทิ น้ำมัน ถ่านหิน ก๊าซธรรมชาติ เหล็ก

ทองแดง อาหาร ยาและเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ **กลุ่มที่ 3 กระทบกระทบน้อย: สินค้าที่อยู่ในห่วงโซ่การผลิต ผู้ผลิตจำเป็นต้องประคองกำลังการผลิต** อาทิ ข้าวโพด ข้าวสาลี ถั่วเหลือง ICs ชิ้นส่วนยานยนต์ ยางพารา/ผลิตภัณฑ์ เม็ดพลาสติก

- **มิติโครงสร้างการค้า:** เมื่อเทียบกับมูลค่าของญี่ปุ่นในเอเชีย ไทยเป็นกลุ่มประเทศที่ได้รับผลกระทบปานกลางด้วยข้อได้เปรียบด้านโครงสร้างการค้าที่ญี่ปุ่นยังต้องพึ่งพาไทย โดยในภาพรวมมูลค่าของญี่ปุ่นต้องเตรียมรับมือกับการลดลงของคำสั่งซื้อสินค้ามากที่สุด คือ **เวียดนามและจีน**ที่ญี่ปุ่นพึ่งพาการนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือยเป็นส่วนใหญ่ร้อยละ 40 ประกอบด้วย เสื้อผ้า รองเท้า สมาร์ทโฟน รถยนต์ กระเป๋า ของเล่น เฟอร์นิเจอร์ ชิ้นส่วนสมาร์ทโฟน ยานยนต์ ตามมาด้วย**ไทยและมาเลเซีย**ที่มีโครงสร้างการค้าคล้ายคลึงกัน โดยญี่ปุ่นนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือยร้อยละ 20 ที่เหลือเป็นสินค้าจำเป็นในภาคการผลิตและการบริโภคในสัดส่วนใกล้เคียงกันและญี่ปุ่นน่าจะยังต้องการสินค้าเหล่านี้อยู่ อาทิ เนื้อไก่ ปลาแปรรูป ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ยางพารา เคมีภัณฑ์ ขณะที่**เกาหลีใต้ ไต้หวันและอินโดนีเซีย**น่าจะกระทบน้อยที่สุดเพราะสินค้าส่วนใหญ่เน้นหนักไปที่สินค้าโภคภัณฑ์และสินค้าเพื่อการผลิตถึงร้อยละ 70 สินค้าส่วนใหญ่แตกต่างจากคู่ค้ารายอื่น อาทิ ICs ไดโอด เม็ดพลาสติก ทองแดง
- **มูลค่าเงินเยนเทียบกับสกุลเงินในภูมิภาค:** **สินค้าไทยในกลุ่มบริโภคและสินค้าชั้นกลาง หรือที่เกี่ยวข้องกับซัพพลายเชนยังต้องแข่งขันกับแหล่งนำเข้าอื่นของญี่ปุ่น โดยเฉพาะประเทศที่มีศักยภาพในการผลิตสินค้าเทคโนโลยีอย่างมาเลเซีย เกาหลีใต้ ไต้หวันและจีน** ซึ่งค่าเงินเยนเทียบกับสกุลเงินในเอเชียพบว่ามีการอ่อนค่าตั้งแต่ร้อยละ 9 ถึงร้อยละ 13 ขณะที่ค่าเงินเยนเมื่อเทียบกับเงินบาทกลับอยู่ในกลุ่มอ่อนค่าที่สุดถึงร้อยละ 10.44 เมื่อเทียบกับต้นปี 2565 ยิ่งทำให้สินค้าไทยมีราคาแพงโดยเปรียบเทียบ แม้ระดับการอ่อนค่าของเงินเยนเมื่อเทียบกับบาทยังคงอ่อนค่าน้อยกว่าเวียดนาม (เงินเยนเทียบกับเงินดอลลาร์เวียดนามอ่อนค่าร้อยละ 14.68) และอินโดนีเซีย (เงินเยนเทียบกับเงินรูเปียะห์ของอินโดนีเซียอ่อนค่าร้อยละ 12.08) แต่หากเทียบกับคู่แข่งอย่างมาเลเซีย (เงินเยนเทียบกับเงินริงกิตของมาเลเซียอ่อนค่าร้อยละ 9.34) ที่มีโครงสร้างการค้าใกล้เคียงไทยแล้วสินค้าไทยยังมีราคาแพงกว่าโดยเปรียบเทียบ นอกจากนี้ ผลของค่าเงินยังทำให้ไทยต้องแข่งขันกับสินค้าเกาหลีใต้ ไต้หวันและจีน ล้วนเป็นกลุ่มสินค้าเทคโนโลยีอย่าง ICs ชิ้นส่วนยานยนต์ รวมถึงเม็ดพลาสติก ซึ่งบางประเทศได้อานิสงส์จากการเปิดตลาด RCEP เมื่อต้นปี

ระดับการอ่อนค่าของเงินเยนส่งผลต่อคู่ค้าสำคัญของญี่ปุ่นในเอเชียตะวันออกและอาเซียน

แหล่งนำเข้าของญี่ปุ่น (% ของการนำเข้าญี่ปุ่นทั้งหมด)	การอ่อนค่าของเงินเยน เทียบกับแต่ละสกุลเงิน* (% เทียบต้นปี 2565)	โครงสร้างการค้า (% ของการนำเข้าของญี่ปุ่นจากแต่ละประเทศ)			
		1.สินค้าฟุ่มเฟือย	2.สินค้าบริโภค	3.สินค้าซัพพลายเชน	
จีน	24.0%	-9.86%	42%: สมาร์ทโฟน คอมพิวเตอร์ เสื้อผ้า รองเท้า เฟอร์นิเจอร์ ของเล่น	28%: ไม้แปรรูป ปลาแช่เย็นแช่แข็ง กุ้ง ปลากระป๋อง	31%: ICs ชิ้นส่วนยานยนต์ ไดโอด เม็ดพลาสติก
ไต้หวัน	4.3%	-7.44%	7%: อุปกรณ์กีฬา	21%: ปลาแช่เย็นแช่แข็ง	72%: ICs ไดโอด เม็ดพลาสติก
เกาหลีใต้	4.2%	-8.95%	9%: ยาสูบ เครื่องใช้ไฟฟ้า	26%: ปลาแช่เย็นแช่แข็ง	65%: ICs น้ำมัน เม็ดพลาสติก
ไทย	3.4%	-10.44%	22%: เครื่องใช้ไฟฟ้า คอมพิวเตอร์ รถยนต์	36%: ไม้แปรรูป กุ้ง ปลากระป๋อง	42%: ICs ชิ้นส่วนยานยนต์ เม็ดพลาสติก
เวียดนาม	3.0%	-14.68%	40%: สมาร์ทโฟน เสื้อผ้า รองเท้า	24%: กุ้ง ปลากระป๋อง	36%: ชิ้นส่วนยานยนต์
มาเลเซีย	2.6%	-9.34%	13%: สมาร์ทโฟน เครื่องใช้ไฟฟ้า	24%: น้ำมันปาล์ม	63%: ICs
อินโดนีเซีย	2.5%	-12.08%	10%: รองเท้า เฟอร์นิเจอร์	16%: กุ้ง น้ำมันปาล์ม	74%: ทองแดง ชิ้นส่วนยานยนต์ ไดโอด

หมายเหตุ: *อัตราและเปลี่ยน ณ วันที่ 13 มิถุนายน 2565
ที่มา: Trademap.org, CEIC โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย

ในขณะที่การนำเข้าจากญี่ปุ่นได้อานิสงส์ต้นทุนต่ำจากค่าเงินเยนอ่อนค่า

ท่ามกลางภาวะเงินเยนอ่อนค่าต่อเนื่องอันสงส์โดยอ้อมให้ผู้ประกอบการไทยสามารถจัดซื้อวัตถุดิบและสินค้าทุนจากญี่ปุ่นในราคาที่ต่ำลง ไทยพึ่งพาการนำเข้าสินค้าจากญี่ปุ่นมากถึงร้อยละ 11.7 ของการนำเข้าทั้งหมดของไทย เป็นแหล่งนำเข้าลำดับ 2 ในช่วง 4 เดือนแรกปี 2565 มีมูลค่านำเข้า 1.17 หมื่นล้านดอลลาร์ฯ ขณะที่ไทยพึ่งพาการนำเข้าจากจีนร้อยละ 23.2 สหรัฐฯ ร้อยละ 5.7 สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ร้อยละ 5.6 และมาเลเซียร้อยละ 4.9 ตามลำดับ ซึ่งหากพิจารณาโครงสร้างการนำเข้าของไทยจากญี่ปุ่น พบว่า กระจุกตัวในสินค้าชั้นกลางเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ เคมีภัณฑ์ (พึ่งพาการนำเข้าจากญี่ปุ่นร้อยละ 16.8 ของการนำเข้าสินค้าชนิดนี้ของไทย) เครื่องจักรกล (ร้อยละ 26.6) เครื่องจักรไฟฟ้า (ร้อยละ 19.4) แผงวงจรไฟฟ้า (ร้อยละ 13.8) เหล็กและผลิตภัณฑ์ (ร้อยละ 36.2) อุปกรณ์ยานยนต์ (ร้อยละ 31.4) เครื่องมือทางการแพทย์ (ร้อยละ 28.2) ผลิตภัณฑ์ทำจากพลาสติก (ร้อยละ 20.2) ไดโอด (ร้อยละ 21.4) วงจรพิมพ์ (ร้อยละ 11.6) ส่วนประกอบรถจักรยานยนต์ (ร้อยละ 17) เป็นต้น ขณะที่สินค้าที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้บริโภคไทย อาทิ รถยนต์นั่ง (พึ่งพาการนำเข้าจากญี่ปุ่นร้อยละ 26) นาฬิกา (ร้อยละ 11) เครื่องสำอาง (ร้อยละ 14) อุปกรณ์สำนักงาน (ร้อยละ 30) และกล้อง (ร้อยละ 37)

จากการประเมินผลกระทบต่อการส่งออก-นำเข้าของไทยดังกล่าวอยู่บนเงื่อนไขการชำระค่าสินค้าเป็นสกุลเงินบาท-เยน ซึ่งส่วนใหญ่ไทยยังคงชำระค่าสินค้าให้ญี่ปุ่นด้วยเงินดอลลาร์ฯ ร้อยละ 46.5 ของการนำเข้าของไทยจากญี่ปุ่น (มีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 51.8 ในปี 2544) ในขณะที่ปัจจุบันการใช้เงินบาทและเงินเยนในการนำเข้าสินค้าจากญี่ปุ่นมีบทบาทมากขึ้น โดยการใช้เงินเยนมีสัดส่วนที่ร้อยละ 35.3 (ใกล้เคียงกับอดีตมีสัดส่วนร้อยละ 38.5) และการใช้เงินบาทมีส่วนเพิ่มมาเป็นร้อยละ 17.5 (จากร้อยละ 5.9) อย่างไรก็ตาม ในด้านการส่งออกของไทยไปญี่ปุ่นก็พึ่งพาสกุลเงินดอลลาร์ฯ กว่าร้อยละ 54.5 (จากร้อยละ 7.18 ในปี 2554) เงินเยน 25.8 (จากร้อยละ 33.4) และเงินบาท 19.4 (จากร้อยละ 6.2) ซึ่งความซับซ้อนของระบบการชำระเงินทำให้อานิสงส์ที่ได้จากค่าเงินเยนอ่อนค่าในครั้งนี้มีไม่มากนัก

การนำเข้าของไทยจากแหล่งสำคัญและการชำระเงินค่าสินค้าของไทย

แหล่งนำเข้าของไทย 10 อันดับแรก (% ของการนำเข้าของไทย)	สัดส่วนสกุลเงินท้องถิ่นที่ใช้ชำระเงินค่าสินค้านำเข้า	การนำเข้าสินค้าชั้นกลางเพื่อการผลิต* (% ของการนำเข้าจากแต่ละประเทศ)
1. จีน (23.2%)	เงินหยวน 6.8%*	50.0%: ICs ชิ้นส่วนยานยนต์ ไดโอด
2. ญี่ปุ่น (11.7%)	เงินเยน 35.3% เงินบาท 17.5%	63.6%: ชิ้นส่วนยานยนต์ ICs ผลิตภัณฑ์เหล็ก ผลิตภัณฑ์ทองแดง
3. สหรัฐฯ (5.7%)	ดอลลาร์ฯ 100%	46.9%: ICs ชิ้นส่วนยานยนต์ กระดาษ
4. UAE (5.6%)	N.A.	8.2%: ผลิตภัณฑ์เหล็ก อะลูมิเนียม เคมีภัณฑ์
5. มาเลเซีย (4.9%)	เงินบาท 9.2% ริงกิต 2.3%	52.0%: สมาร์ทการ์ด ICs ไดโอด
6. ไต้หวัน (4.0%)	N.A.	80.9%: ICs ผลิตภัณฑ์ยางสังเคราะห์ ผลิตภัณฑ์เหล็ก/ทองแดง ไดโอด PCB
7. เกาหลีใต้ (3.5%)	N.A.	71.8%: ICs ผลิตภัณฑ์ยางสังเคราะห์ ผลิตภัณฑ์เหล็ก PCB
8. อินโดนีเซีย (3.0%)	เงินบาท 9.3% เงินเยน 2.6%	33.8%: ชิ้นส่วนยานยนต์ ผลิตภัณฑ์ทองแดง เคมีภัณฑ์
9. สิงคโปร์ (2.8%)	เงินบาท 6.9% ดอลลาร์สิงคโปร์ 4.9%	58.8%: สมาร์ทการ์ด ICs กระดาษ
10. เวียดนาม (2.7%)	เงินบาท 18.7% เงินเยน 1.5%	43.8%: ลวดทองแดง สมาร์ทการ์ด ICs

หมายเหตุ: N.A.= ไม่มีข้อมูล, *สินค้าที่เป็นชิ้นส่วนและวัตถุดิบจากการจัดกลุ่มของศูนย์วิจัยกสิกรไทย
ที่มา: Trademap.org, กระทรวงพาณิชย์, ธนาคารแห่งประเทศไทย รวบรวมโดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย

โดยสรุป ในเวลานี้แม้ค่าเงินเยนมีแนวโน้มอ่อนค่าต่อเนื่องด้วยปัจจัยทิศทางดอกเบี้ยขาขึ้นของโลก บวกกับแรงกดดันของอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศยังกดดันการผลิตและการบริโภคของญี่ปุ่น คาดว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นในปี 2565 จะยังเติบโตได้ที่ร้อยละ 2.1 ขณะที่ในช่วงที่เหลือของปีคงต้องจับตาทิศทางค่าเงินเยน รวมถึงปัจจัยภายนอกจากเศรษฐกิจโลกอาจกดดันเศรษฐกิจญี่ปุ่นในช่วงโค้งสุดท้ายของปีและส่งผลกระทบต่อเงินขึ้นในปี 2566 อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางสถานการณ์ในเวลานี้ **ศูนย์วิจัยกสิกรไทย มองว่า การส่งออกของไทยในปีนี้ได้รับผลกระทบทางตรงค่อนข้างจำกัด** ที่มาจากคำสั่งซื้อในกลุ่มสินค้าฟุ่มเฟือยที่ลดลง ขณะที่สินค้าส่วนใหญ่ของไทยเป็นสินค้าบริโภคและสินค้าในห่วงโซ่การผลิตที่จำเป็นแต่ต้องเผชิญความท้าทายจากคู่แข่งในเอเชียที่มีความได้เปรียบด้านค่าเงินกว่าไทยและมีศักยภาพด้านการผลิตสินค้าเทคโนโลยีที่ซึ้นทับกับไทยในกลุ่ม ICs ชิ้นส่วนยานยนต์ เม็ดพลาสติก รวมแล้วไทยสูญเสียโอกาสส่งออกคิดเป็นมูลค่า 500-800 ล้านดอลลาร์ฯ ส่งผลให้การส่งออกของไทยในช่วงเหลือของปีชะลอลงตัวลงบวกกับผลของฐานที่สูงอาจจุดส่งออกไปญี่ปุ่นตลอดปี 2565 หดตัวที่ร้อยละ (-) 0.6 มีมูลค่าส่งออกที่ 24,800 ล้านดอลลาร์ฯ (กรอบประมาณการที่หดตัวร้อยละ (-) 3.0 ถึงขยายตัวร้อยละ 0.6 มีมูลค่า 24,200-25,100 ล้านดอลลาร์ฯ) **ขณะที่การนำเข้าของไทยได้อานิสงส์ทางอ้อม** จากการนำเข้าสินค้าปัจจัยการผลิตของญี่ปุ่นที่มีราคาต่ำลงโดยเปรียบเทียบ แต่ด้วยฐานที่สูงอย่างมากในปีก่อนทำให้ทั้งปี 2565 เติบโตเพียงร้อยละ 0.4 มีมูลค่า 35,800 ล้านดอลลาร์ฯ (กรอบประมาณการนำเข้าที่หดตัวร้อยละ (-) 1.6 ถึงขยายตัวร้อยละ 2 มีมูลค่า 35,100-36,400 ล้านดอลลาร์ฯ) โดยสุทธิไทยยังคงขาดดุลการค้ากับญี่ปุ่นอยู่ที่ราว 1.0 หมื่นล้านดอลลาร์ฯ ทั้งนี้ ผลกระทบดังกล่าวยังขึ้นอยู่กับสกุลเงินที่ใช้ชำระค่าสินค้าระหว่างไทย-ญี่ปุ่นด้วย ซึ่งราวครึ่งหนึ่งของนำเข้าและส่งออกรยังคงชำระด้วยสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐฯ

Disclaimers รายงานวิจัยนี้จัดทำโดย บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด (KResearch) เพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไป โดยอาศัยแหล่งข้อมูลสาธารณะ หรือ ข้อมูลที่เชื่อว่ามีความน่าเชื่อถือที่ปรากฏขณะจัดทำ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้ KResearch มีอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลดังกล่าว และไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ชวน เสนอแนะ ให้คำแนะนำ หรือจูงใจในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ท่านควรศึกษาข้อมูลด้วยความระมัดระวังและใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจใดๆ KResearch จะไม่รับผิดชอบในความเสี่ยงใดๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว

ข้อมูลใดๆ ที่ปรากฏในรายงานวิจัยนี้ถือเป็นทรัพย์สินของ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) การนำข้อมูลดังกล่าว (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) ไปใช้ต้องแสดงข้อความถึงสิทธิความเป็นเจ้าของแก่ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นๆ ทั้งนี้ ท่านจะไม่ทำซ้ำ ปรับปรุง ดัดแปลง แก้ไข ส่งต่อ เผยแพร่ หรือกระทำการลักษณะใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในทางการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้า เป็นลายลักษณ์อักษรจาก KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี)